

De Heilige Stoel

Boodschap van de Heilige Vader Franciscus voor de 97ste Wereldmissiedag 2023

22 oktober

Brandende harten, voeten op weg (vgl. Luc. 24, 13-35)

Geliefde broeders en zusters!

Voor de Wereldmissiedag van dit jaar heb ik een thema gekozen dat uitgaat van het verhaal van de leerlingen van Emmaüs in het evangelie van Lucas (vgl. 24, 13-35): “Brandende harten, voeten op weg”. Die twee leerlingen waren verward en teleurgesteld, maar de ontmoeting met Christus in het Woord en het gebroken Brood ontstak in hen het enthousiasme om weer op weg te gaan naar Jeruzalem en te verkondigen dat de Heer waarlijk was verrezen. In het verhaal van het evangelie nemen wij de verandering van de leerlingen waar in enkele sprekende beelden: *brandende harten* voor de Schriften door Jezus uitgelegd, *ogen die geopend zijn*, wanneer ze Hem herkennen, en als hoogtepunt, *voeten op weg*. Door over deze drie aspecten na te denken, die een beeld geven van de weg van missionaire leerlingen, kunnen wij onze ijver voor de evangelisatie in de huidige wereld vernieuwen.

1. Harten die branden, “toen de Heer ons de Schriften ontsloot”. Het Woord van God verlicht en verandert het hart voor de missie.

Op weg van Jeruzalem naar Emmaüs waren de harten van de twee leerlingen bedroefd - zoals bleek uit hun gelaatsuitdrukking - vanwege de dood van Jezus, in wie zij hadden geloofd (vgl. v. 17). Geconfronteerd met de mislukking van de gekruisigde Meester was hun hoop dat Hij de Messias was, ingestort (vgl. v. 21).

En zie, “terwijl zij aan het praten waren en van gedachten wisselden, kwam Jezus zelf op hen toe en liep met hen mee” (v. 15). Zoals aan het begin van de roeping van de leerlingen, neemt de Heer, ook nu ze in verwarring verkeren, het initiatief tot de zijnen te naderen en naast hen te wandelen. In zijn grote barmhartigheid wordt Hij nooit moe bij ons te zijn ondanks onze gebreken, twijfels, zwakheden, ondanks dat droefheid en pessimisme ons ertoe brengen “onverstandig en traag van hart” (v. 25) te worden, mensen van weinig geloof.

Vandaag is de verrezen Heer, evenals toen, zijn missionaire leerlingen nabij en wandelt Hij naast hen, vooral wanneer zij zich verloren, moedeloos voelen, angstig ten overstaan van het mysterie van de onrechtvaardigheid dat hen omgeeft en hen

wil verstikken. Daarom, “laten wij ons de hoop niet ontnemen!” (apost. Exhort. *Evangelii gaudium*, 86). De Heer is groter dan onze problemen, vooral wanneer wij die tegenkomen bij het verkondigen van het evangelie aan de wereld, omdat deze zending uiteindelijk de zijne is en wij eenvoudigweg zijn nederige medewerkers, “onnutte knechten” (vgl. Luc. 17, 10).

In Christus ben ik alle missionarissen in de wereld nabij, in het bijzonder hen die een moeilijk ogenblik doormaken: de verrezen Heer is, mijn geliefde broeders en zusters, altijd bij u en ziet uw edelmoedigheid en uw offers voor de zending van evangelisatie in verre plaatsen. Niet alle dagen van uw leven zijn vol zonnenschijn, maar laten wij altijd denken aan de woorden van de Heer Jezus tot zijn leerlingen vóór zijn lijden: “Weliswaar leeft gij in de wereld in verdrukking, maar hebt goede moed: Ik heb de wereld overwonnen!” (Joh. 16, 33).

Nadat Hij naar de twee leerlingen op weg naar Emmaüs heeft geluisterd, “verklaarde” de verrezen Jezus “hun beginnend met Mozes uit al de profeten wat in al de Schriften op Hem betrekking had” (Luc. 24, 27). En de harten van de leerlingen werden warm, zo vertrouwden zij uiteindelijk elkaar toe: “Brandde ons hart niet in ons, terwijl Hij onderweg met ons sprak en ons de Schriften ontsloot?” (v. 32). Jezus is immers het levende Woord, dat alleen het hart kan doen branden, verlichten en veranderen.

Zo begrijpen wij beter de woorden van de heilige Hiëronymus: “De Schriften niet kennen is Christus niet kennen” (Commentaar op Jesaja, Voorwoord). “Zonder de Heer die ons ontvankelijk maakt, is het onmogelijk de Heilige Schrift ten diepste te begrijpen, maar het tegendeel is ook waar: zonder de Heilige Schrift blijven de gebeurtenissen van de zending van Jezus en zijn Kerk in de wereld onbegrijpelijk” (*Aperuit illis*, 1). Daarom is kennis van de Schrift belangrijk voor het leven van een christen en nog meer voor de verkondiging van Christus en zijn evangelie. Wat geeft men anders door aan anderen dan eigen ideeën en eigen projecten? En zal een koud hart ooit dat van anderen kunnen doen branden?

Laten wij dus ontvankelijk zijn voor de begeleiding van de verrezen Heer, die ons de betekenis van de Schriften ontvouwt. Moge Hij ons hart laten branden, moge Hij ons verlichten en ons veranderen, opdat wij aan de wereld zijn heilsmysterie kunnen verkondigen met de macht en de wijsheid die van zijn Geest komen.

2. Ogen die “opengingen en Hem herkenden” in het breken van het brood. Jezus in de Eucharistie is hoogtepunt en bron van de zending.

Doordat het Woord van God hun harten liet branden vroegen de leerlingen van Emmaüs de mysterieuze Reiziger bij het vallen van de avond bij hen te blijven. En aan tafel gingen hun ogen open en zij herkenden Hem, toen Hij het brood brak. Het beslissende element dat de ogen van de leerlingen opent, is de opeenvolging van de handelingen die door Jezus worden verricht: het brood nemen, het zegenen, het breken en het aan hen geven. Het zijn de gewone gebaren van het hoofd van een joodse familie, maar ze worden door Jezus verricht met de genade van de Heilige Geest, ze vernieuwen voor de twee disgenoten het teken van de broodvermenigvuldiging en vooral dat van de Eucharistie, sacrament van het kruisoffer. Maar juist op het ogenblik waarop zij Jezus herkennen in Hem-die-het-

brood-breekt, “verdween Hij uit hun gezicht” (Luc. 24, 31). Dit feit laat een wezenlijke werkelijkheid van ons geloof begrijpen: Christus die het brood breekt, wordt nu het gebroken Brood, gedeeld met de leerlingen en dus door hen genuttigd. Hij is onzichtbaar geworden, omdat Hij nu in de harten van de leerlingen is binnengetreten om ze nog meer te doen branden en hen ertoe aan te zetten onverwijld opnieuw op weg te gaan om allen de unieke ervaring van de ontmoeting met de Verrezenen mee te delen! Zo is de verrezen Christus Hij-die-het-brood-breekt en tegelijkertijd het Brood-gebroken-voor-ons. En dus is iedere missionaire leerling geroepen om, evenals Jezus en in Hem, en dankzij de werking van de Heilige Geest, voor de wereld te worden: hij-die-het-brood-breekt en hij-die-gebroken-brood is.

Wat dit betreft, is het noodzakelijk eraan te herinneren dat een eenvoudig breken van stoffelijk brood met de hongerigen in de naam van Christus al een christelijke missionaire daad is. En des te meer is het breken van het eucharistisch Brood dat Christus zelf is, een missionaire handeling bij uitstek, omdat de Eucharistie bron en hoogtepunt is van het leven en de zending van de Kerk.

Hieraan heeft paus Benedictus XVI herinnerd: “Wij kunnen de liefde die wij in het sacrament [van de Eucharistie] vieren niet voor onszelf houden. Vanuit haar wezen wil zij aan allen doorgegeven worden. Wat de wereld nodig heeft, is de liefde van God, is Christus ontmoeten en in Hem geloven. Daarom is de Eucharistie niet alleen bron en hoogtepunt van het leven van de Kerk, maar tegelijk ook haar zending: “Een authentieke, eucharistische Kerk is een missionaire Kerk” (apost. exhort. *Sacramentum caritatis*, 84).

Om vrucht te dragen moeten wij met Hem verenigd blijven (vgl. Joh. 15, 4-9). En deze vereniging komt tot stand door middel van het dagelijks gebed, in het bijzonder in de *aanbidding*, in het stil blijven in tegenwoordigheid van de Heer, die in de Eucharistie bij ons blijft. Door deze vereniging met Christus te cultiveren kan de missionaire leerling een mysticus in actie worden. Moge ons hart altijd vurig verlangen naar het gezelschap van Jezus en met de twee van Emmaüs verzuchten, vooral wanneer het avond wordt: “Blijf bij ons, Heer!” (vgl. Luc. 24, 29).

3. Voeten op weg, met de vreugde om over de verrezen Heer te vertellen. De eeuwige jeugd van een Kerk die er altijd op uit gaat.

Nadat hun ogen geopend zijn bij het herkennen van Jezus in het “breken van het brood”, “vertrokken ze onmiddellijk en keerden naar Jeruzalem terug” (vgl. Luc. 24, 33). Dit haastig gaan om met anderen de vreugde van de ontmoeting met de Heer te delen laat zien dat “de vreugde van het evangelie het hart en het hele leven vervult van hen die Jezus ontmoeten. Zij die zich laten redden door Hem, worden bevrijd van de zonde, de treurigheid, de innerlijke leegte, het isolement. Met Jezus Christus wordt de vreugde altijd geboren en herboren” (apost. exhort. *Evangelii gaudium*, 1). Men kan de verrezen Jezus niet werkelijk ontmoeten zonder in vuur en vlam te raken door het verlangen het aan allen te vertellen. Daarom zijn de eerste en belangrijkste bron van de zending, zij die de verrezen Christus in de Schriften en de Eucharistie hebben herkend en die in hun hart en in hun blik zijn licht dragen. Zij kunnen getuigen van het leven dat nooit sterft, ook in de moeilijkste omstandigheden en op de donkerste ogenblikken.

Het beeld van de “voeten op weg” herinnert ons nogmaals aan de eeuwige geldigheid van de *missio ad gentes*, de zending die door de verrezen Heer aan de Kerk is gegeven om iedere persoon en ieder volk te evangeliseren tot aan het uiteinde der aarde. Vandaag heeft de mensheid, die gewond is door zoveel onrecht, verdeeldheid en oorlogen, meer dan ooit behoefte aan de Blijde Boodschap van vrede en heil in Christus. Daarom maak ik van deze gelegenheid gebruik om te herhalen: “Allen hebben er recht op het evangelie te ontvangen. De christenen hebben de plicht het te verkondigen zonder iemand uit te sluiten. Niet als iemand die een nieuwe verplichting oplegt, maar als iemand die een vreugde deelt, wijst op een mooie horizon of een begerenswaardig gastmaal aanbiedt (*ibid.* 14). Missionaire bekering blijft het belangrijkste doel dat wij ons als individu en als gemeenschap moeten voornemen, omdat “de missieactiviteit het paradigma van ieder werk van de Kerk is” (*ibid.*, 15).

Zoals de apostel Paulus zegt, de liefde van Christus boeit en drijft ons (vgl. 2 Kor. 5, 14). Het betreft hier een dubbele liefde: die van Christus voor ons, die ons oproept, inspireert en onze liefde voor Hem opwekt. En het is deze liefde die de Kerk die erop uitgaat, steeds jong maakt, met al haar leden die de zending hebben het evangelie te verkondigen, overtuigd als zij zijn dat “Hij voor allen gestorven is, opdat zij die leven niet meer voor zichzelf zouden leven, maar voor Hem die ter wille van hen is gestorven en verrezen” (v. 15). Aan deze missionaire beweging kunnen allen bijdragen: met gebed en met daden, met financiële offers en met het offer van het lijden, met het eigen getuigenis. De Pauselijke Missiewerken zijn het bevoorrechte instrument om deze missionaire samenwerking op geestelijk en materieel gebied te bevorderen. Daarom is het bijeenbrengen van offergaven op Wereldmissiedag gewijd aan het Pauselijke Werk voor de Evangelisatie van de Volkeren.

De noodzaak van de missionaire actie van de Kerk brengt natuurlijk een steeds nauwere samenwerking met zich mee van al haar leden op ieder niveau. Dat is een wezenlijke doelstelling van het synodale traject dat de Kerk aflegt met als sleutelwoorden *gemeenschap*, *participatie*, *zending*. Dit traject is zeker niet een in zichzelf terugtrekken van de Kerk; het is geen referendum om, zoals in een parlement, te beslissen wat men moet geloven en wel of niet in praktijk moet brengen overeenkomstig de menselijke voorkeuren. Het is veeleer een zich op weg begeven zoals de leerlingen van Emmaüs door te luisteren naar de verrezen Heer, die altijd te midden van ons komt om ons de betekenis van de Schriften uit te leggen en het Brood voor ons te breken, opdat wij met de kracht van de Heilige Geest zijn zending in de wereld voort kunnen zetten.

Zoals die twee leerlingen aan de anderen vertelden wat er onderweg was gebeurd (vgl. Luc. 24, 35), zo zal ook onze verkondiging een vreugdevol vertellen zijn van Christus onze Heer, zijn leven, zijn lijden, dood en verrijzenis, de wonderen die zijn liefde in ons leven heeft verricht.

Laten ook wij dus opnieuw vertrekken, verlicht door de ontmoeting met de Verrezene en beziend door zijn Geest. Laten wij opnieuw vertrekken met een brandend hart, open ogen, voeten op weg om andere harten te laten branden met het Woord van God, andere ogen te openen voor de Jezus van de Eucharistie en allen uit te nodigen samen de weg te gaan van vrede en heil die God in Christus aan de mensheid heeft gegeven.

Heilige Maria van de weg, Moeder van de missionaire leerlingen en Koningin van de missies, bid voor ons!

Rome, Sint-Jan van Lateranen, 6 januari 2023, Hoogfeest van de Verschijning van de Heer.

FRANCISCUS

Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers

Eindredactie: A. Kruse MA

Copyright: Liberia Editrice Vaticana/SRKK